

Koszalin, 2025-01-26

Dawid Karkocha

Fundacja Ochrony Zwierząt Vet-Alert

KRS 0000559333; 77-330 Krzemieniewo 56

Adres korespondencyjny:

Ul. Fińska 27G; 75-430 Koszalin

kontakt@vet-alert.org tel. 733-128-112

Biura Analiz i Petycji Senatu RP
ul. Wiejska 6/8, 00-902 Warszawa

BADK.DPK.133.147.2023

Zwracamy się z wnioskiem o przekazanie niniejszego pisma do Komisji Petycji.

Dotyczy: Odpowiedź na pismo w sprawie petycji P10-66/23 dot. nowelizacji ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt

Szanowni Państwo,

W nawiązaniu do pisma z dnia 23 stycznia 2025 r. dotyczącego prac nad petycją P10-66/23, pragniemy wyrazić nasze uznanie dla Komisji Petycji za zaangażowanie i kontynuację działań zmierzających do rozwiązania problemu wykluczenia różnych podmiotów z możliwości prowadzenia zakładów leczniczych dla zwierząt w celach innych niż zarobkowe.

Szczególne podziękowania kierujemy do Senatorów Piotra Masłowskiego, Ewy Mateckiej oraz Jolanty Piotrowskiej, którzy w trakcie dyskusji podkreślili konieczność dalszych prac nad petycją oraz docenili znaczenie działalności weterynaryjnej non-profit dla zwierząt i ich opiekunów.

Działalność weterynaryjna non-profit, realizowana przez organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe z kierunkami weterynaryjnymi, gminy (prowadzące m.in. schroniska dla bezdomnych zwierząt) oraz producentów zwierząt, odgrywa kluczową rolę w poprawie dobrostanu zwierząt, wspieraniu osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz w kształceniu przyszłych lekarzy weterynarii. Jej ograniczenie – wynikające z błędnej interpretacji przepisów ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt – niesie poważne konsekwencje społeczne, edukacyjne i gospodarcze.

Cel petycji

Nasza petycja ma na celu doprecyzowanie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt (Dz. U. z 2019 r., poz. 24 t.j.), aby wyeliminować błędną wykładnię prawa stosowaną przez samorząd lekarsko-weterynaryjny oraz Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie.

Zgodnie z opinią Rzecznika Praw Obywatelskich oraz autorytetów prawa administracyjnego, przepisy ustawy nie zabraniają prowadzenia zakładów leczniczych dla zwierząt przez podmioty inne niż przedsiębiorcy. Obecna praktyka interpretacyjna prowadzi jednak do wykluczenia organizacji non-profit, uczelni wyższych oraz gmin z możliwości prowadzenia takiej działalności, co jest sprzeczne z ideą ochrony zdrowia zwierząt oraz wspierania osób ubogich i wykluczonych społecznie.

Odpowiedź na stanowisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Odnosząc się do zastrzeżeń Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, chcemy podkreślić, że:

1. **Zakłady lecznicze dla zwierząt prowadzone przez organizacje pozarządowe nie stanowią konkurencji dla komercyjnych zakładów weterynaryjnych**, ponieważ ich działalność skierowana jest do osób ubogich, starszych, niepełnosprawnych oraz do bezdomnych zwierząt, które nie są adresatami typowych działań rynkowych. Takie zakłady stanowią uzupełnienie komercyjnych usług, a ich działalność powinna być wspierana, a nie niszczona.
2. **Organizacje pozarządowe dysponują ograniczonymi środkami i same weryfikują beneficjentów pomocy**, ponieważ działają dzięki darowiznom i nie korzystają z funduszy publicznych.
3. **Możliwe jest wprowadzenie ustawowych kryteriów kwalifikacji do pomocy**, jeżeli działalność taka byłaby wspierana ze środków publicznych. Dopóki organizacje utrzymują swoją działalność ze środków pochodzących z datków i darowizn, wystarczająca jest kwalifikacja prowadzona przez samą organizację. Przeregulowanie możliwości udzielania pomocy może spowodować utrudnienie w jej udzieleniu, co w wielu przypadkach nie jest wskazane.

Wniosek o dodatkowe opinie

W związku z kontynuowaniem prac nad zmianą ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt, apelujemy o skierowanie petycji do zaopiniowania przez następujące podmioty:

1. **Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej:** Zwracamy się z prośbą o opinię w kontekście wpływu proponowanych zmian na sytuację osób ubogich, starszych i niepełnosprawnych. Zwierzęta często pełnią rolę nie tylko towarzyszy, lecz także wsparcia emocjonalnego i fizycznego dla osób ubogich, starszych i niepełnosprawnych, będących głównymi beneficjentami charytatywnej opieki weterynaryjnej. Brak możliwości zapewnienia im leczenia, z powodu trudnej sytuacji materialnej, prowadzi do pogorszenia ich dobrostanu psychicznego i może zmuszać do oddania zwierzęcia do schroniska, co ma negatywne konsekwencje zarówno dla zwierzęcia, jak i jego opiekuna. Proponowane zmiany mają na celu umożliwienie organizacjom pozarządowym świadczenia nieodpłatnej lub częściowo odpłatnej pomocy weterynaryjnej, co pozwoli osobom w trudnej sytuacji utrzymać więź ze swoimi zwierzętami a zwierzętom zapewnić niezbędną opiekę.
2. **Ministerstwo Sprawiedliwości:** Prosimy o opinię w kontekście art. 6 ustawy o ochronie zwierząt, który penalizuje znęcanie się nad zwierzętami, w tym niezapewnienie im koniecznej pomocy lekarskiej. Obecna sytuacja, w której osoby o niskich dochodach nie mają dostępu do alternatywnych, niekomercyjnych form leczenia zwierząt, stawia je przed moralnym i prawnym dylematem. W praktyce prowadzi to do zaniedbywania zwierzęcia (co może być traktowane jako znęcanie się), braku możliwości eutanazji z przyczyn ekonomicznych (zakazanej w polskim prawie) lub porzucenia zwierzęcia, co również jest czynem karalnym. Jedynym wyjściem dla takich osób pozostaje liczenie na to, że zwierzę trafi do schroniska, gdzie uzyska pomoc na koszt podatników. Proponowane zmiany mają na celu stworzenie realnej alternatywy, która zapobiegnie takim sytuacjom i ochroni zarówno zwierzęta, jak i ich opiekunów przed niehumanitarnymi i nielegalnymi rozwiązaniami.
3. **Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego:** Zwracamy się z prośbą o opinię dotyczącą wpływu obecnej interpretacji przepisów na proces kształcenia studentów weterynarii. Po niekorzystnym rozstrzygnięciu przed NSA i bez zmian legislacyjnych, uczelnie wyższe z kierunkiem weterynaryjnym mogą zostać pozbawione możliwości prowadzenia edukacyjnych klinik weterynaryjnych, które stanowią integralną część każdego wydziału weterynaryjnego. Brak takich placówek uniemożliwi studentom zdobywanie praktycznego doświadczenia klinicznego, co negatywnie wpłynie na jakość kształcenia przyszłych lekarzy weterynarii i poziom polskiej weterynarii.

4. **Związek Gmin i Powiatów RP:** Prosimy o opinię z punktu widzenia samorządów terytorialnych, które są odpowiedzialne za realizację zadań własnych w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi. Po niekorzystnym rozstrzygnięciu przed NSA, gminy mogą utracić możliwość prowadzenia gabinetów weterynaryjnych funkcjonujących w ramach gminnych schronisk dla bezdomnych zwierząt. Taka sytuacja znacząco utrudni realizację zadań statutowych schronisk i pogorszy warunki bytowe zwierząt bezdomnych, a także zwiększy obciążenie finansowe gmin.
5. **Rzecznika Praw Obywatelskich:** Prosimy o opinię z uwagi na jego stanowisko w sprawie możliwości prowadzenia działalności weterynaryjnej non-profit oraz kluczową rolę w obronie praw osób i organizacji wykluczonych przez błędną wykładnię przepisów.
6. **Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:** Prosimy o ponowne rozważenie stanowiska w świetle przedstawionych argumentów i o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:
 - a) Jak, w świetle obecnej interpretacji przepisów, ma przebiegać praktyczna edukacja studentów weterynarii, jeśli uczelnie wyższe nie będą mogły posiadać swoich zakładów leczniczych dla zwierząt? Czy Ministerstwo przewiduje alternatywne rozwiązania w tym zakresie?
 - b) Jak Ministerstwo ocenia wpływ obecnych przepisów na realizację zadań gmin w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi, w szczególności w kontekście funkcjonowania schronisk?
 - c) Jakie konkretne obawy, poza ogólnym stwierdzeniem o „nieuczciwej konkurencji”, stoją za negatywnym stanowiskiem Ministerstwa wobec działalności non-profit w weterynarii? Czy Ministerstwo rozważyło możliwość wprowadzenia jasnych i precyzyjnych mechanizmów kontroli i monitoringu działalności organizacji non-profit, uczelni wyższych, samorządów i producentów zwierząt, które mogłyby rozwiązać te obawy, np. poprzez obowiązek prowadzenia odrębnej ewidencji, sprawozdawczości, audytów zewnętrznych itp.?
 - d) Czy Ministerstwo analizowało rozwiązania prawne funkcjonujące w innych krajach europejskich, które regulują działalność non-profit w sektorze weterynaryjnym? Jeśli tak, to jakie wnioski z tej analizy wynikają?
 - e) W jaki sposób Ministerstwo zamierza przeciwdziałać pogłębianiu się patologii w ochronie zwierząt, wynikającej z braku dostępnych i przystępnych cenowo usług weterynaryjnych? Obecna sytuacja zmusza opiekunów zwierząt do

działań niezgodnych z prawem i z ideą ochrony zwierząt, takich jak brak leczenia, niemożność przeprowadzenia eutanazji z przyczyn ekonomicznych czy porzucenie zwierząt w nadziei na ich przyjęcie do schroniska (i leczenie na koszt podatników). Czy Ministerstwo planuje wdrożenie systemowych rozwiązań, które zabezpieczą dobrostan zwierząt i ich opiekunów w trudnej sytuacji materialnej?

W załączeniu przesyłamy wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który podtrzymuje niekorzystną dla podmiotów prowadzących działalność weterynaryjną non-profit interpretację przepisów. Jednocześnie załączamy skargę kasacyjną Rzecznika Praw Obywatelskich, która kwestionuje to orzeczenie, oraz uchwałę Rady Działalności Pożytku Publicznego, wyrażającą jednoznaczne poparcie dla postulatów zawartych w naszej petycji. Mamy nadzieję, że przedstawione argumenty, w połączeniu z działaniami Rzecznika i stanowiskiem Rady, zostaną uwzględnione w dalszych pracach nad petycją.

Jesteśmy gotowi do udziału w konsultacjach oraz udzielenia dodatkowych wyjaśnień.

Z poważaniem,

Dawid Karkocha

Prezes Fundacji Ochrony Zwierząt Vet-Alert

Załączniki:

1. Załącznik nr 1: Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 12 grudnia 2024 r.
2. Załącznik nr 2: Skarga kasacyjna Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 29 stycznia 2024 r.
3. Załącznik nr 3: Uchwała Rady Działalności Pożytku Publicznego nr 214 z dnia 9 października 2024 r.